

שאלון 471

חזרה על משפטים מחטיבת הביניים

תוכן העניינים:

חזרה על משפטים מחטיבת הביניים.....1

2.....זוויות בין ישרים מקבילים:

2.....סיכום כללי:

4.....משולשים:

4.....סיכום כללי:

12.....מרובעים:

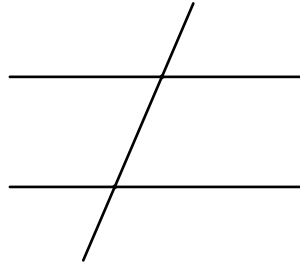
12.....סיכום כללי:

זוויות בין ישרים מקבילים:

סיכום כללי:

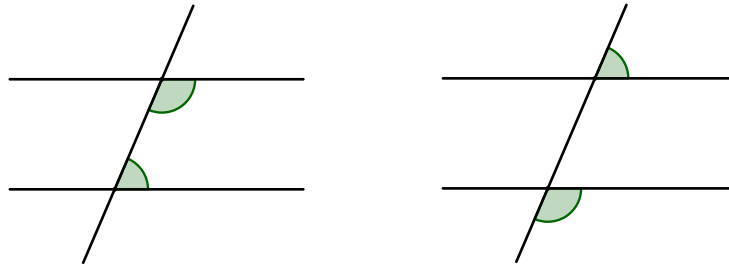
ישרים מקבילים:

שני ישרים, הנמצאים באותו המישור, ואינם נחתכים באף נקודה נקראים ישרים מקבילים.

זוויות חד-צדדיות:

שתי זוויות שנכלאות על ידי הישרים המקבילים וישר החיתוך מאותו צד של ישר החיתוך אך מצדדים שונים של הישרים המקבילים נקראות זוויות חד-צדדיות.

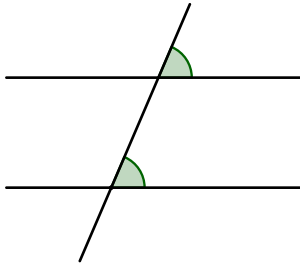
מהאקסיומה החמישית של אוקלידס (אקסיומת המקבילים) מתקיים:

ניסוח 1: אם הזוויות החד-צדדיות הנוצרות בין זוג ישרים מקבילים וישר חיתוך משלימות ל- 180° אז הישרים מקבילים.

ניסוח 2: אם זוג ישרים הם מקבילים, אז הזוויות החד-צדדיות הנוצרות בין הישרים המקבילים וישר חיתוך נוסף ישלימו ל- 180° .

זוויות מתאימות:

שתי זוויות שנכלאות על ידי הישרים המקבילים וישר החיתוך מאותו צד של ישר החיתוך ואותו הצד של כל אחד מהישרים המקבילים נקראות זוויות מתאימות.

משפט:

זוויות מתאימות בין שני ישרים מקבילים וישר חיתוך שוות זו לזו.

ניסוח מתמטי: אם: $a \parallel b$ אז: $\alpha = \beta$.

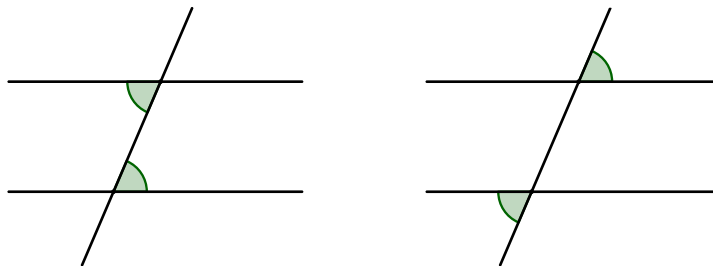
משפט (הפוך):

נתונים שני ישרים וישר חיתוך, אם יש זוג זוויות מתאימות השוות זו לזו אז שני הישרים מקבילים.

ניסוח מתמטי: אם: $\alpha = \beta$ אז: $a \parallel b$.

זוויות מתחלפות:

שתי זוויות שנכלאות על ידי הישרים המקבילים וישר החיתוך מצדדים שונים של ישר החיתוך ומצדדים שונים של כל אחד מהישרים המקבילים נקראות זוויות מתחלפות.

משפט:

זוויות מתחלפות בין שני ישרים מקבילים וישר חיתוך שוות זו לזו.

משפט (הפוך):

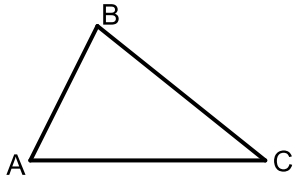
נתונים שני ישרים וישר חיתוך, אם יש זוג זוויות מתחלפות השוות זו לזו אז שני הישרים מקבילים.

ניסוח מתמטי: אם: $\alpha = \beta$ אז: $a \parallel b$.

משולשים:

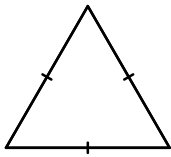
סיכום כללי:

הגדרה:

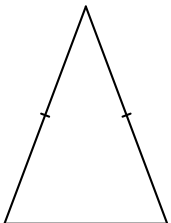

משולש הוא מצולע בעל שלוש צלעות ושלושה קודקודים.
 נסמן את קודקודי המשולש באותיות גדולות באנגלית כגון: A, B, C.
 נסמן את צלעות המשולש באותיות קטנות באנגלית כגון: a, b, c
 או באמצעות קודקודי המשולש כגון: AB, AC, BC.
 נסמן את זוויות המשולש באותיות יווניות כגון: α, β, γ
 או באמצעות סימון זוויות: $\angle BAC = \angle A, \angle ABC = \angle B, \angle ACB = \angle C$.

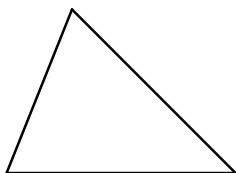
סוגי משולשים לפי צלעות:

- משולש שכל צלעותיו שוות נקרא משולש שווה צלעות.

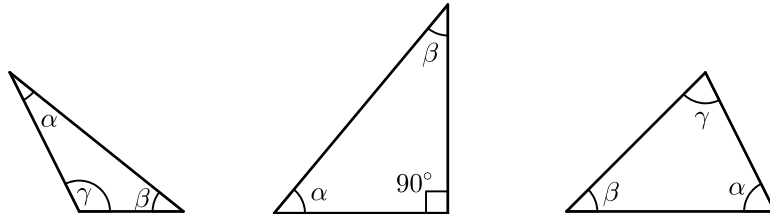
- משולש ששתיים מצלעותיו שוות נקרא משולש שווה שוקיים.
 שתי הצלעות השוות נקראות שוקיים.
 הצלע השלישית נקראת בסיס. הזוויות שמול השוקיים
 נקראות זוויות בסיס והזווית שמול הבסיס נקראת זווית הראש.

- משולש שכל צלעותיו שונות נקרא משולש שונה צלעות.

סוגי משולשים לפי זוויות:

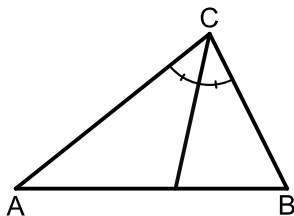
- משולש שכל זוויותיו חדות (קטנות מ- 90°) נקרא משולש חד זווית.
- משולש שיש לו זווית אחת ישרה (זווית שהיא 90°) נקרא משולש ישר זווית. הצלעות שליד הזווית הישרה נקראות ניצבים והצלע שמול הזווית הישרה נקראת יתר.
- משולש שיש לו זווית אחת קהה (גדולה מ- 90°) נקרא משולש קהה זווית.

קטעים מיוחדים במשולשים:

חוצה זווית במשולש:

קטע המחבר קודקוד המשולש עם הצלע שמולו וחוצה את הזווית ממנה הוא יוצא נקרא חוצה זווית במשולש.

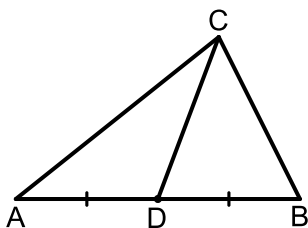

הערה:

שלושת חוצי הזוויות במשולש נפגשים בנקודה אחת הנקראת: מפגש חוצי הזווית במשולש.

תיכון במשולש:

קטע המחבר קודקוד במשולש עם אמצע הצלע שמולו נקרא תיכון או חוצה צלע.

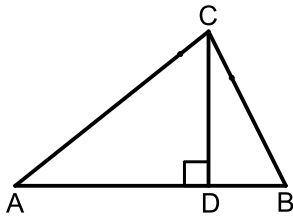

הערה:

שלושת התיכונים במשולש נפגשים בנקודה אחת הנקראת: מפגש התיכונים במשולש.

גובה במשולש:

קטע המחבר קודקוד במשולש עם הצלע שמולו או עם המשכה ומאונך לה נקרא גובה.

הערה:

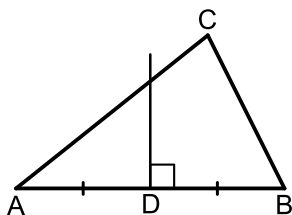
שלושת הגבהים במשולש נפגשים בנקודה אחת הנקראת: מפגש הגבהים במשולש.

גבהים חיצוניים למשולש ונקודת המפגש שלהם:

איור	נקודת המפגש	סוג המשולש
	בתוך המשולש	חד-זווית
	בנקודת הזווית הישרה	ישר-זווית
	מחוץ למשולש	קהה-זווית

אנך אמצעי במשולש:

קטע היוצא מאמצע צלע ומאונך לה נקרא קטע אמצעי.

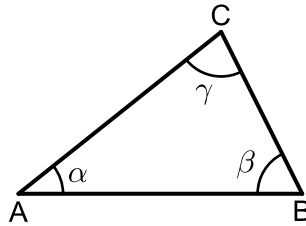

הערה:

שלושת האנכים האמצעיים נפגשים בנקודה אחת הנקראת: מפגש אנכים אמצעיים במשולש.

משפט - סכום זוויות במשולש:

סכום הזוויות במשולש הוא תמיד 180° , כלומר: $\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$.

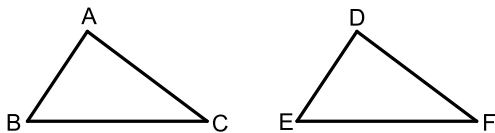
חפיפת משולשים:

שני משולשים שבהם שוות בהתאמה 3 הצלעות ו-3 הזוויות נקראים משולשים חופפים.

נתונים המשולשים: $\triangle ABC$ ו- $\triangle DEF$.

סימון: $\triangle ABC \cong \triangle DEF$.

מתקיים: $AB = DE$, $BC = EF$, $AC = DF$
וכן: $\sphericalangle A = \sphericalangle D$, $\sphericalangle B = \sphericalangle E$, $\sphericalangle C = \sphericalangle F$.

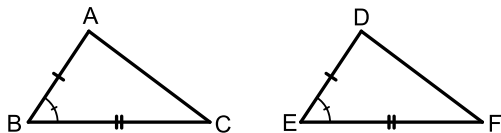
משפט חפיפה ראשון (צלע, זווית, צלע):

אם בשני משולשים שוות בהתאמה שתי צלעות והזווית הכלואה ביניהן אז המשולשים חופפים.

מתמטית:

אם: $AB = DE$, $BC = EF$ ו- $\sphericalangle B = \sphericalangle E$

אז: $\triangle ABC \cong \triangle DEF$.

הערה: משפט החפיפה הראשון הוא אקסיומה.

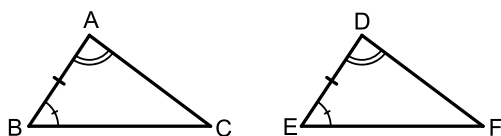
משפט חפיפה שני (זווית, צלע, זווית):

אם בשני משולשים שוות בהתאמה צלע ושתי הזוויות שלידה אז המשולשים חופפים.

מתמטית:

אם: $AB = DE$ ו- $\sphericalangle A = \sphericalangle D$, $\sphericalangle B = \sphericalangle E$

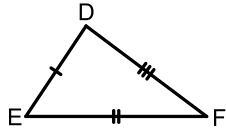
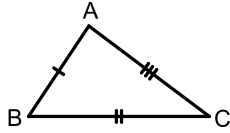
אז: $\triangle ABC \cong \triangle DEF$.

משפט חפיפה שלישי (צלע, צלע, צלע):

אם בשני משולשים שוות בהתאמה שלוש הצלעות אז המשולשים חופפים.

מתמטית:

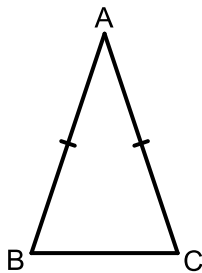

אם: $AC = DF$ ו- $AB = DE$, $BC = EF$

אז: $\triangle ABC \cong \triangle DEF$.

משולש שווה שוקיים:

משולש שווה שוקיים הוא משולש ששתיים מצלעותיו שוות.

משפט עזר:

זוויות הבסיס במשולש שווה שוקיים שוות זו לזו.

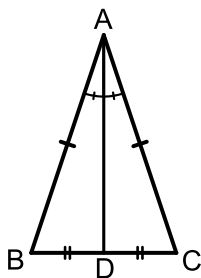
מתמטית:

אם: $AB = AC$ אז: $\angle B = \angle C$.

משפט (1):

במשולש שווה שוקיים חוצה זווית הראש הוא גם תיכון לבסיס וגם גובה לבסיס.

מתמטית:

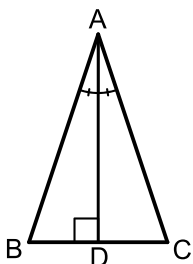
אם: $\triangle ABC$ מש"ש שבו $AB = AC$ וגם $\angle BAD = \angle CAD$

אז: $BD = CD$ וגם $AD \perp BC$.

משפט (2):

אם במשולש חוצה זווית מתלכד עם הגובה אז המשולש שווה שוקיים.

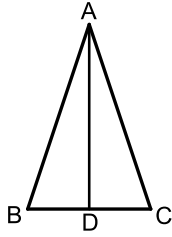
מתמטית:

אם: $\angle BAD = \angle CAD$ וגם $AD \perp BC$

אז: $\triangle ABC$ מש"ש שבו $AB = AC$.

משפט (הכללה):

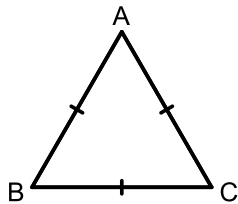

אם קטע במשולש מקיים שניים מתוך שלוש התכונות הבאות:

- חוצה זווית.
- גובה.
- תיכון.

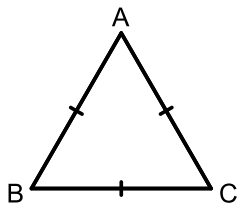
אז הקטע מקיים גם את התכונה השלישית והמשולש הוא שווה שוקיים.
הזווית הנחצית היא זווית הראש במשולש והקטע הוא גובה ותיכון לבסיס.

משולש שווה צלעות:

משולש שכל צלעותיו שוות הוא משולש שווה צלעות.
ניתן להתייחס למשולש שווה צלעות כאל משולש שווה שוקיים
שבו כל זוג צלעות הן שוקיים והצלע השלישית היא הבסיס.

משפט:

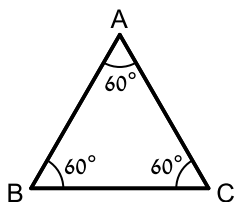
במשולש שווה צלעות כל הזוויות שוות ל- 60° .

מתמטית:

$$AB = BC = AC$$

$$\angle A = \angle B = \angle C = 60^\circ$$

משפט (הפוך):

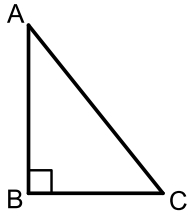
אם במשולש כל הזוויות שוות אז הוא שווה צלעות.

מתמטית:

$$\angle A = \angle B = \angle C = 60^\circ$$

$$AB = BC = AC$$

משולש ישר זווית:

משולש שבו זווית ישרה נקרא משולש ישר זווית.

הצלעות המאונכות נקראות **ניצבים**

והצלע שמול הזווית הישרה נקראת **יתר**.

הערה:

במשולש ישר זווית, סכום שתי הזוויות החדות שווה ל- 90° .

אפשר לסמן את שתי הזוויות בעזרת משתנה יחיד, למשל: α ו- $90^\circ - \alpha$.

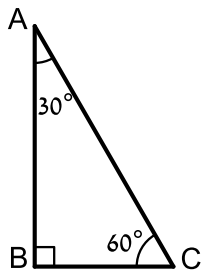
משפט (1):

במשולש ישר זווית שזוויותיו החדות הן: 30° ו- 60° , הניצב שמול ה- 30° שווה למחצית היתר.

מתמטית:

$$\angle A = 30^\circ, \angle B = 90^\circ, \angle C = 60^\circ \text{ אם}$$

$$BC = \frac{1}{2} AC \text{ אז}$$

משפט (2) - הפוך:

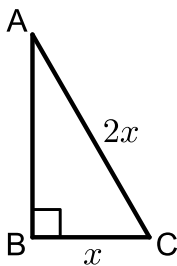
אם במשולש ישר זווית היתר גדול פי 2 מאחד הניצבים,

אז הזווית שמול ניצב זה היא 30° .

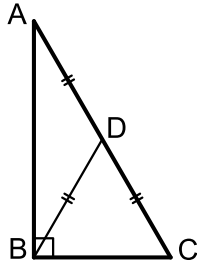
מתמטית:

$$BC = \frac{1}{2} AC, \angle B = 90^\circ \text{ אם}$$

$$\angle A = 30^\circ \text{ אז}$$

משפט (3):

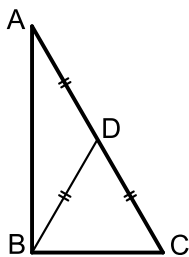
התיכון ליתר במשולש ישר זווית שווה למחצית היתר.

מתמטית:

אם: $\angle B = 90^\circ$ ישר זווית ABC , BD תיכון ל- AC .

$$BD = \frac{1}{2} AC \quad \text{או} \quad BD = \frac{1}{2} AC$$

משפט (4) - הפוך:

משולש שבו אחד מהתיכונים שווה למחצית הצלע אותה הוא חוצה,

הוא משולש ישר זווית (הזווית שמול הצלע הנ"ל היא 90°).

מתמטית:

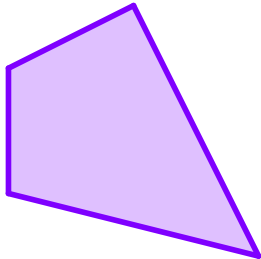
$$\text{אם: } BD = \frac{1}{2} AC, \text{ } BD \text{ תיכון ל-} AC.$$

$$\text{או: } \angle B = 90^\circ.$$

מרובעים:

סיכום כללי:

מרובע כללי:

מרובע הוא מצולע בעל ארבע צלעות.

קודקודים:

- קודקודים סמוכים הם קודקודים החולקים צלע משותפת.
- קודקודים שאינם סמוכים הם קודקודים שאינם חולקים צלע משותפת.

צלעות ואלכסונים:

- צלעות סמוכות הן צלעות בעלות קודקוד משותף.
- צלעות נגדיות הן צלעות שאין להן קודקוד משותף.
- אלכסון במרובע הוא קטע המחבר שני קודקודים שאינם סמוכים.

זוויות:

- זוויות סמוכות הן זוויות הנשענות על צלע משותפת.
- זוויות נגדיות הן זוויות שאינן נשענות על צלע משותפת.

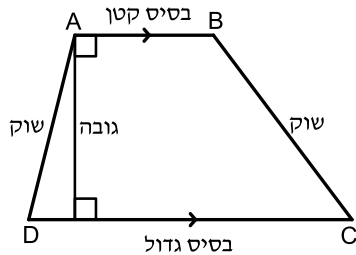
תכונות המרובע:

- (1) סכום כל הזוויות (הפנימיות) של מרובע הוא 360° .
- (2) לכל מרובע יש שני אלכסונים.

הטרפז:

הגדרות:

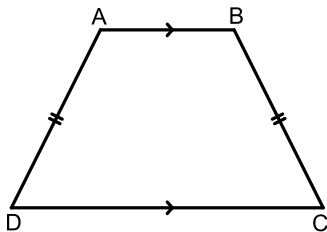
מרובע שבו זוג אחד בלבד של צלעות נגדיות מקבילות זו לזו נקרא **טרפז**.
כלומר: $AB \parallel CD$, $AD \nparallel BC$.

- הצלעות המקבילות נקראות **בסיסי הטרפז**.
- הצלעות שאינן מקבילות נקראות **שוקי הטרפז**.
- הזוויות שליד כל בסיס נקראות **זוויות הבסיס**.
- אנך המחבר את בסיסי הטרפז נקרא **גובה הטרפז**.

תכונות הטרפז:

- סכום שתי הזוויות שליד כל אחד משוקי הטרפז הוא 180° .
- אלכסוני הטרפז יוצרים שני משולשים דומים עם בסיסי הטרפז.

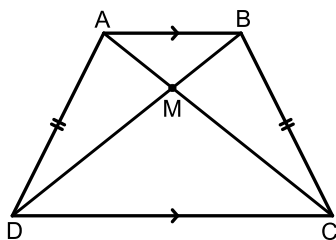

טרפז שווה שוקיים:

טרפז שווה שוקיים הוא טרפז ששתי שוקיו שוות.

משפטים בטרפז שווה שוקיים:

- 1) ישר:** בטרפז שווה שוקיים הזוויות שליד כל אחד מהבסיסים שוות ביניהן.
הפוך: אם בטרפז, הזוויות שליד אחד הבסיסים שוות זו לזו אז הוא שווה שוקיים.
- 2) ישר:** האלכסונים בטרפז שווה שוקיים שווים זה לזה.
הפוך: אם בטרפז האלכסונים שווים זה לזה אז הוא שווה שוקיים.

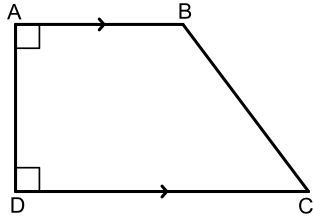
תכונות בטרפז שווה שוקיים:

בטרפז שווה שוקיים נקודת פגישת האלכסונים מחלקת אותם באופן כזה שנוצרים 4 משולשים:

- שני משולשים חופפים.
- שני משולשים שווים שוקיים דומים.

טרפז ישר זווית:

טרפז שבו אחת השוקיים מאונכת לבסיסים נקרא טרפז ישר זווית.

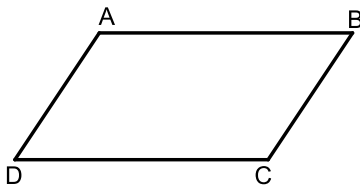
היקף ושטח של טרפז:

- היקף הטרפז: $P_{ABCD} = AB + BC + CD + AD$.
- שטח טרפז שאורכי בסיסיו הם a ו- b וגובהו הוא h יחושב לפי: $S = \frac{(a+b)h}{2}$ (מחצית ממכפלת סכום הבסיסים בגובה).

המקבילית:

הגדרות:

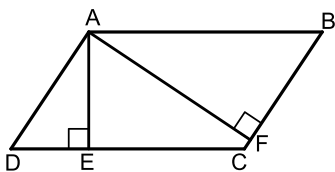
מרובע שבו שתי זוגות של צלעות נגדיות מקבילות זו לזו נקרא **מקבילית**.
כלומר: $AB \parallel CD$, $AD \parallel BC$.

- במקבילית כל זוג צלעות נגדיות מקבילות זו לזו.
- במקבילית כל זוג צלעות נגדיות שוות זו לזו.
- במקבילית סכום כל זוג זוויות סמוכות הוא 180° .
- במקבילית כל זוג זוויות נגדיות שוות זו לזו.
- במקבילית האלכסונים חוצים זה את זה.

היקף ושטח של מקבילית:

- היקף המקבילית: $P_{ABCD} = AB + BC + CD + AD = 2(AB + BC)$

- שטח מקבילית יחושב ע"י מכפלת צלע בגובה שלה: $S_{ABCD} = a \cdot h_a = b \cdot h_b$

דרכים להוכיח שמרובע הוא מקבילית:

- (1) אם במרובע יש שני זוגות של צלעות נגדיות מקבילות אז הוא מקבילית.
- (2) אם במרובע יש שני זוגות של צלעות נגדיות שוות אז הוא מקבילית.
- (3) אם במרובע יש זוג צלעות נגדיות אשר מקבילות ושוות אז הוא מקבילית.
- (4) אם במרובע יש שני זוגות של זוויות נגדיות שוות אז הוא מקבילית.
- (5) אם במרובע כל זוג זוויות סמוכות משלימות ל- 180° אז הוא מקבילית.
- (6) אם במרובע האלכסונים חוצים זה את זה אז הוא מקבילית.

המלבן:

הגדרה:

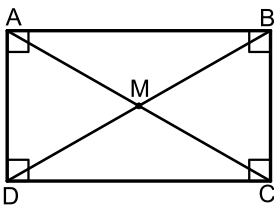

המלבן הוא מרובע עם 4 זוויות ישרות.

הגדרות באמצעות המקבילית:

- מקבילית ובה זווית אחת ישרה היא מלבן.
- מקבילית שבה האלכסונים שווים זה לזה היא מלבן.

תכונות המלבן:

- כל זוג צלעות נגדיות מקבילות זו לזו: $AB \parallel DC, AD \parallel BC$.
- כל זוג צלעות נגדיות שוות זו לזו: $AB = DC, AD = BC$.
- כל אחת מזוויות המלבן היא ישרה: $\angle A = \angle B = \angle C = \angle D = 90^\circ$.
- האלכסונים חוצים זה את זה: $AM = CM, BM = DM$.
- האלכסונים שווים זה לזה: $AC = BD$.

היקף ושטח של מלבן:

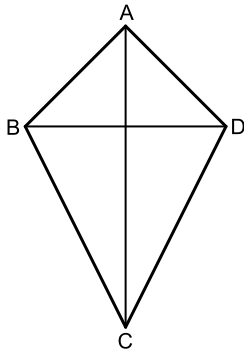
- היקף מלבן: $P_{ABCD} = AB + BC + CD + AD = 2(AB + BC)$.
- שטח מלבן יחושב ע"י מכפלת שתי צלעות סמוכות: $S = a \cdot b \Rightarrow S_{ABCD} = AB \cdot BC$.

דרכים להוכיח שמרובע הוא מלבן:

- (1) אם במרובע יש שלוש זוויות ישרות אז הוא מלבן.
- (2) אם במקבילית יש זווית ישרה אחת אז היא מלבן.
- (3) אם במקבילית האלכסונים שווים זה לזה אז היא מלבן.

הדלתון:

הגדרות:

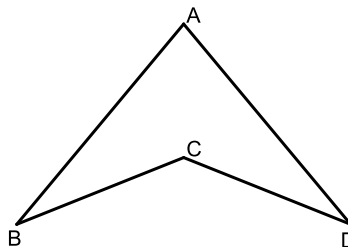
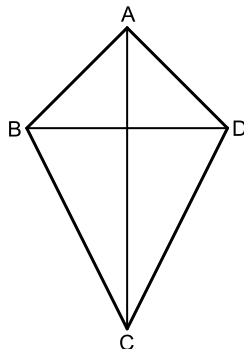

הדלתון הוא מרובע שיש לו שתי צלעות סמוכות שוות ביניהן, ושתי הצלעות האחרות שלו גם הן שוות ביניהן.
כלומר: $AB = AD$, $BC = CD$.

- הנקודות A ו-C נקראות הקודקודים הראשיים.
- הזוויות $\angle A$ ו- $\angle C$ נקראות זוויות הראש.
- הזוויות $\angle B$ ו- $\angle D$ נקראות זוויות הצד.
- AC ו-BD נקראים אלכסוני הדלתון, כאשר:
  - AC נקרא האלכסון הראשי (מחבר את הקודקודים הראשיים).
  - BD נקרא האלכסון המשני (מחבר את הקודקודים האחרים).

סוגי דלתונים:

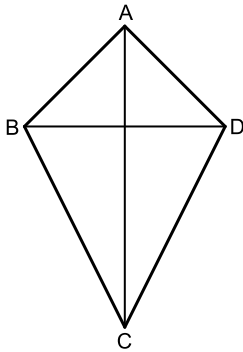
- דלתון קמור - דלתון שבו האלכסונים עוברים בתוך הדלתון.
- דלתון קעור - דלתון שבו האלכסון הראשי עובר בתוכו אך האלכסון המשני עובר מחוצה לו.

הגדרה (נוספת):

הדלתון הוא מרובע המורכב משני משולשים שווים שוקיים בעלי בסיס משותף.

תכונות הדלתון:

- האלכסון הראשי בדלתון חוצה את זוויות הראש:
 $\angle A_1 = \angle A_2, \angle C_1 = \angle C_2$
- האלכסון הראשי בדלתון חוצה את האלכסון המשני: $BM = DM$.
- האלכסונים בדלתון מאונכים זה לזה: $AC \perp BD$.
- בדלתון, הזוויות שאינן זוויות הראש שוות זו לזו: $\angle B = \angle D$.

היקף ושטח של דלתון:

- היקף דלתון: $P_{ABCD} = AB + BC + CD + AD = 2(AB + BC)$.
- שטח הדלתון יחושב ע"י מחצית ממכפלת האלכסונים: $S_{ABCD} = \frac{AC \cdot BD}{2}$.

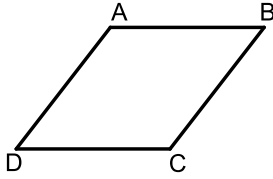
דרכים להוכיח שמרובע הוא דלתון:

- (1) אם במרובע זוג צלעות סמוכות שוות ביניהן, ושתי הצלעות האחרות גם שוות ביניהן אז הוא דלתון.
- (2) אם במרובע האלכסונים מאונכים זה לזה ואלכסון אחד חוצה את השני אז הוא דלתון.
- (3) אם במרובע אלכסון אחד חוצה את השני והוא גם חוצה זווית אז הוא דלתון.
- (4) אם במרובע אלכסון אחד חוצה את שתי הזוויות דרכן הוא עובר אז הוא דלתון.
- (5) אם מרובע מורכב משני משולשים שווים שוקיים בעלי בסיס משותף אז הוא דלתון.

המעוין:

הגדרה:

מרובע שכל צלעותיו שוות הוא מעוין.

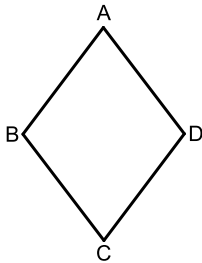

הגדרות באמצעות מקבילית:

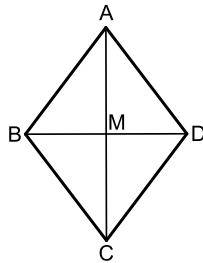
- מקבילית עם שתי צלעות סמוכות שוות היא מעוין.
- מקבילית שבה האלכסונים מאונכים זה לזה היא מעוין.
- מקבילית שבה אלכסון הוא גם חוצה זווית היא מעוין.

המעוין והדלתון:

ניתן לראות במעוין כ-'דלתון מיוחד' שבו שני המשולשים שווים השוקיים המרכיבים אותו הם חופפים.

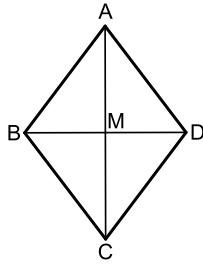

תכונות המעוין:

- כל זוג צלעות נגדיות מקבילות זו לזו: $AB \parallel DC$, $AD \parallel BC$.
- כל הצלעות שוות זו לזו: $AB = BC = CD = AD$.
- כל זוג זוויות נגדיות שוות זו לזו: $\angle A = \angle C$, $\angle B = \angle D$.
- כל זוג זוויות סמוכות משלימות ל- 180° .
- האלכסונים חוצים זה את זה: $AM = CM$, $BM = DM$.
- האלכסונים מאונכים זה לזה: $AC \perp BD$.
- האלכסונים הם חוצי זוויות: $\angle A_1 = \angle A_2$, $\angle B_1 = \angle B_2$, $\angle C_1 = \angle C_2$, $\angle D_1 = \angle D_2$.

היקף ושטח של מעוין:

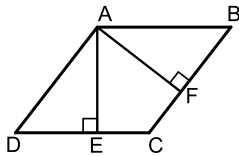

• היקף מעוין: $P_{ABCD} = AB + BC + CD + AD = 4AB$

• שטח מעוין - ניתן לחשב שטח מעוין בשתי דרכים:

○ מחצית ממכפלת האלכסונים: $S_{ABCD} = \frac{AC \cdot BD}{2}$

○ מכפלת צלע בגובה שלה: $S_{ABCD} = DC \cdot AE = BC \cdot AF$

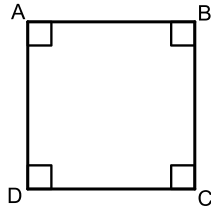

דרכים להוכיח שמרובע הוא מעוין:

- (1) אם במרובע כל הצלעות שוות אז הוא מעוין.
- (2) אם במקבילית שתי צלעות סמוכות שוות אז היא מעוין.
- (3) אם במקבילית האלכסונים מאונכים זה לזה אז היא מעוין.
- (4) אם במקבילית אלכסון הוא גם חוצה זווית אז היא מעוין.
- (5) אם בדלתון המשולשים שווי השוקיים המרכיבים אותו חופפים אז הוא מעוין.

הריבוע:

הגדרה:

מרובע שכל צלעותיו שוות וכל זוויותיו ישרות הוא ריבוע.

הריבוע הוא גם 'מעוין מיוחד' וגם 'מלבן מיוחד' ולכן כל תכונות המלבן והמעוין קיימות בו (וממילא שגם כל תכונות המקבילית).

הגדרות באמצעות מלבן:

- מלבן עם שתי צלעות סמוכות שוות הוא ריבוע.
- מלבן שבו האלכסונים מאונכים זה לזה הוא ריבוע.
- מלבן שבו אלכסון הוא חוצה זווית הוא ריבוע.

הגדרות באמצעות מעוין:

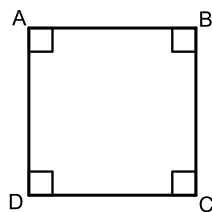
- מעוין עם זווית ישרה הוא ריבוע.
- מעוין שבו האלכסונים שווים זה לזה הוא ריבוע.

מצולע משוכלל:

מצולע שבו כל הצלעות שוות זו לזו וכל הזוויות שוות זו לזו.

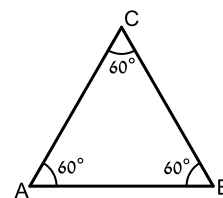
מרובע משוכלל:

הריבוע

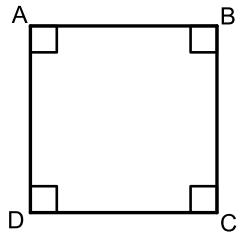

משולש משוכלל:

משולש שווה-צלעות

תכונות הריבוע:

- כל זוג צלעות נגדיות מקבילות זו לזו: $AB \parallel DC$, $AD \parallel BC$.
- כל הצלעות שוות זו לזו: $AB = BC = CD = AD$.
- כל הזוויות ישרות (ושוות): $\angle A = \angle B = \angle C = \angle D = 90^\circ$.
- האלכסונים מקיימים:
  - חוצים זה את זה.
  - שווים זה לזה.
  - מאונכים זה לזה.
  - חוצי זוויות.

היקף ושטח של ריבוע:

- היקף ריבוע: $P_{ABCD} = AB + BC + CD + AD = 4AB$.
- שטח ריבוע - ניתן לחשב שטח ריבוע בשתי דרכים:
  - מחצית ממכפלת האלכסונים: $S_{ABCD} = \frac{AC \cdot BD}{2} = \frac{AC^2}{2}$.
  - מכפלת שתי צלעות סמוכות: $S_{ABCD} = AB^2$.

דרכים להוכיח שמרובע הוא ריבוע:

- (1) אם במרובע כל הצלעות שוות ויש לו 3 זוויות ישרות אז הוא ריבוע.
- (2) אם במלבן שתי צלעות סמוכות שוות אז הוא ריבוע.
- (3) אם במלבן האלכסונים מאונכים זה לזה אז הוא ריבוע.
- (4) אם מלבן אלכסון הוא גם חוצה זווית אז הוא ריבוע.
- (5) אם במעוין יש זווית ישרה אז היא ריבוע.
- (6) אם במעוין האלכסונים שווים זה לזה אז היא ריבוע.